

Asia: VN/26445/2023

Lausuntopyyntö Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä

1 Yleiset huomiot

Yleiset huomiot

Verohallinto kannattaa mietinnössä ehdotettuja säädösmuutoksia. Verohallinto pyytää ottamaan jatkovalmistelussa huomioon ehdotettujen säädösmuutosten arvioidut tarkenne-tut taloudelliset vaikutukset Verohallinnolle sekä muut huomiot ehdotuksen vaikutuksista.

Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 23 §:ää. Lakiin lisättäisiin Verohallinnon tulorekisteriyksikölle velvoite ilmoittaa kuluttajalle lain 12 §n mukaisen tiedon tallentamisesta positiiviseen luottotietorekisteriin. Ilmoittaminen olisi tehtävä 30 päivän kuluessa tiedon tallentamisesta. Ilmoittamista koskeva velvoite kosisi vain kuluttajaluottoja. Mietinnössä ei ehdoteta säänneltäväksi tämän ilmoi-tuksen sisältöä. Verohallinto tulkitsee ehdotusta siten, että laissa säädettävän velvoit-teen täyttäisi kuluttajalle lähetettävä heräte kuluttajaa koskeviin tietoihin kirjatusta mak-suviiveestä tai eräännyttämisestä. Ilmoitus ei kuitenkaan sisältäisi tarkempia tietoja mer-kinnästä kuten esimerkiksi tietoa maksuerän eräpäivästä tai maksuerästä maksamatta olevasta määrästä. Kuluttaja voisi selvittää tarkemmat tiedot positiivisen luottotietorekis-terin sähköisestä asiointipalvelusta tai olemalla yhteydessä asiakaspalveluun. Silloin, jos laissa säädetyn ilmoituksen pitäisi sisältää yksityiskohtaisempia tietoja merkinnästä olisivat toteuttamiskustannukset korkeammat. Maksuviive- ja eräännyttämistietoja tallenne-taan positiiviseen luottotietorekisteriin arvioilta n. 100 000 kuukausittain. Tämä voi kui-tenkin vaihdella.

Toiminnallisuuden toteuttamisen ja ylläpidon kustannukset olisivat Verohallinnon arvion mukaisesti suuremmat kuin mietinnössä esitetyt. Kertaluonteisesti kustannukset olisivat 1 545 000 euroa ja vuosittaiset ylläpitokustannukset mukaan lukien ilmoitusten toimitta-misen kustannukset olisivat 1 400 000 – 1 700 0000 euroa. Kustannusten suuruus johtuu siitä, että ilmoitus on toteutettava sähköisen ilmoituksen lisäksi myös paperi-ilmoituksena. Ylläpito- ja ilmoitusten toimittamisen

kustannuksiin vaikuttavat digitaalisen viranomaisasioinnin kehittyminen eli se, kuinka suuri osuus tässä tarkoitetuista ilmoituk-sista lähetettäisiin sähköisenä ilmoituksena.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Mietinnössä ehdotettu kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan laajentaminen myös ko-rottomiin ja kuluttomiin luottoihin vaikuttaa myös positiiviseen luottotietorekisteriin. Re-kisteriin ilmoitettavien luottojen määrän lisääntyessä kasvaa myös Verohallinnon tulore-kisteriyksikön hallinnollisen työn määrä. Näitä vaikutuksia ei ole huomioitu mietinnössä. Lisäksi tulee huomioida eräistä luotonantajista ja luotonvälittäjistä annetun lain sovelta-misalan laajentuminen, joka lisää osaltaan positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitusvel-vollisten ja tiedonsaantiin oikeutettujen yritysten määrää.

Ehdotetut kuluttajansuojalain 7 luvun säädösmuutokset tarkoittavat myös kuluttajansuojalain määritelmien erkanemista positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavien kuluttajaluottojen ja muiden luottojen määritelmistä. Tämä voi aiheuttaa Verohallinnon tulorekiste-riyksikössä viestinnällistä työtä sekä erityisesti luotonsaajien ohjaamisen ja neuvonnan lisääntymistä.

Ehdotetuilla kuluttajansuojalain 7 luvun muutoksilla voi olla vaikutusta myös henkilötieto-jen suojaan. Henkilötietojen käsittely positiivisen luottotietorekisterin yhteydessä voi aiheuttaa käsittelyn luonteesta ja laajamittaisuudesta johtuen merkittäviä riskejä luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille. Esimerkkinä tällaisesta riskistä on lainvastainen tietojen hyödyntäminen. Soveltamisalan laajentuminen uusiin ja mahdollisesti myös uu-den tyyppisiin toimijoihin ja käyttöympäristöihin voi aiheuttaa vaikeasti ennakoitavia haasteita rekisteristä luovutettavien tietojen asianmukaiselle suojaamiselle. Esimerkiksi tietojen kyselymahdollisuuksien päätyminen erilaisiin avoimiin myymäläympäristöihin muodostaa huomattavan riskin rekisterin tietoturvalle ja rekisterissä käsiteltävien henkilötietojen suojalle. Rekisterinpitäjänä toimivan Tulorekisteriyrksikön keinot suojautua tämän tyyppisiä uhkia vastaan ovat varsin rajalliset, siitä huolimatta, että tietolupaa hakevan on annettava selvitys tietojen suojaamisesta ja käytön valvonnasta.

Mietinnössä ehdotetut kuluttajansuojalain 7 luvun maksunlykkäystä koskevat säännökset voivat johtaa positiivisessa luottotietorekisterissä siihen, että luottokelpoisuuden arvioin-nin perusteena käytettävät luottojen tiedot poikkeavat eri kuluttajien osalta toisistaan sen mukaan, onko luoton myöntänyt suuri vai pieni yritys sekä siitä onko luottosopimuksessa kysymys verkossa tehtävästä etämyyntisopimuksesta vai ei. Luottokelpoisuusarvioinnin näkökulmasta saman euromäärän suuruinen ja saman pituinen maksunlykkäys vaikutta-nee kuitenkin kuluttajan maksukykyyn lähtökohtaisesti aina samalla tavalla, riippumatta myyjäliikkeen koosta tai sopimuksen tekotavasta. Ratkaisu voi aiheuttaa luotonsaajissa tyytymättömyyttä rekisterimerkintöjen koetun yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Mietinnössä ehdotetaan tehtäväksi myös tarkennuksia kuluttajansuojalaissa säädettyyn luottokustannusten määritelmään. Voimassa olevasta laista ehdotetaan kumottavaksi muun muassa

säännös, jonka mukaan luottokustannuksiin ei lueta kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja. Tällä muutoksella vaikut-taisi olevan olennaista vaikutusta positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoitettavien luotto-kustannusten tietosisältöön. Luottokustannukset kuuluvat positiiviseen luottotietorekiste-riin ilmoitettaviin tietoihin, ja voimassa olevassa kuluttajasuojalaissa olevan rajauksen perusteella sopimusrikkomuksesta aiheutuvat kulut eivät ole olleet mukana ilmoitettavien luottokustannusten määrässä. Tämä on todettu myös hallituksen esityksessä HE 22/2022 vp, jonka mukaan ”kuluttajaluottojen osalta luottokustannuksina pidettävät kulut ja maksut määräytyvät kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentin tai 7 a luvun 3 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti. Luottokustannuksiin eivät kuulu esimerkiksi ku-luttajan sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevat maksut, kuten perintäku-lut.” Todellinen vuosikorko on puolestaan erillinen rekisteriin ilmoitettava tieto, eikä sen laskentatapa vaikuta suoraan ilmoitettavien luottokustannuksien määritelmään. Jos luot-tokustannusten määritelmä muuttuu mietinnössä ehdotetulla tavalla, tarkoittaisi se ilmoi-tettavan tietosisällön laajentumista nykyisestä, joka aiheuttaisi tietojärjestelmämuutoksia ja sen myötä myös välittömiä kustannuksia sekä positiiviseen luottotietorekisteriin että tietoja ilmoittavien luotonantajien tietojärjestelmiin. Muutos edellyttäisi Verohallinnon käsityksen mukaan muutostarpeita myös eräistä positiiviseen luottotietorekisteriin talletettavista tiedoista annettuun valtioneuvoston asetukseen koron määräytymisperusteiden osalta. Vaihtoehtoisesti positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia tulisi muuttaa siten, että siinä poissuljettaisiin ilmoitettavasta tietosisällöstä sopimusrikkomuksista ai-heutuvat kustannukset. Jos kuluttajansuojalakiin ehdotetun muutoksen myötä on kuitenkin tarkoitus laajentaa positiivisen luottotietorekisterin ilmoittavaa tietosisältöä, on muu-toksen aiheuttama työ ja sen euromääräiset vaikutukset arvioitava huolellisesti jatkovalmistelussa.

2 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

2.1 Yleiset huomiot

Esitetty yleisissä huomioissa

2.2 Soveltamisalan laajennus

Esitetty yleisissä huomioissa

2.3 Luottokelpoisuuden arviointi ja sopimusoikeudelliset seuraamukset

Esitetty yleisissä huomioissa

2.4 Rekisteröintivelvollisuuden laajennus

Esitetty yleisissä huomioissa

2.5 Muut huomiot

Esitetty yleisissä huomioissa

3 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Esitetty yleisissä huomioissa

4 Vaikutusten arviointi

4.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

Esitetty yleisissä huomioissa

4.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Esitetty yleisissä huomioissa

5 Muut huomiot

Muut huomiot

Esitetty yleisissä huomioissa

Konow von Taito
Verohallinto